

KAPITEL 3

1. "Quiz og byt" om oplysningerne i kapitlet

I trækker hver et af spørgsmålene nedenfor. Brug nogle minutter på at tænke over og evt. undersøge, hvad svaret er. Derefter rejser I jer og går hen til en af de andre på holdet. I stiller jeres spørgsmål til hinanden og snakker om, hvad det rigtige svar er. Derefter bytter I spørgsmål og finder en ny makker, som I kan stille det spørgsmål, I selv lige har svaret på.

- Hvor kom englændernes bomuld fra?
- Nævn et argument imod slaveriet, der tager udgangspunkt i kristendommen.
- Nævn et argument imod slaveri fra oplysningstidens tankegang.
- Nævn et argument for slaveriet, der tager udgangspunkt i kristendommen.
- Argumenter for slaveriet ud fra oplysningstidens tankegang.
- Forklar begrebet "arbejdsdeling".
- Forklar begrebet "den usynlige hånd".
- Hvorfor kom der industri i England og Skotland?
- Hvad har den danske skolelov fra 1814 at gøre med oplysningstiden?
- Hvad gik de danske landboreformer ud på?
- Hvad har hjælp til de fattige med oplysningstiden at gøre?
- Hvad hed Adam Smiths mest berømte bog - og hvorfor hed den det?
- Hvad er et parlament?
- Hvilken form for demokrati havde englænderne?
- Hvad er økonomisk liberalisme?
- Hvad er "fri konkurrence"?

2. Diskuter følgende påstande

- Det var godt for verdens udvikling, at slaverne plukkede bomuld i de amerikanske plantager.
- Industrialiseringen har været god for os.
- Økonomisk liberalisme gør os alle rigere.
- Vi bør sige undskyld for slaveriet.
- Når mennesker er fattige, er de selv skyld i det.

3. Slaveriets spor i Danmark

Der findes mange bygninger i Danmark, som har forbindelse til slaveriet og slavehandelen. Nogle af dem er markeret på kortet på side 125. I deler jer op i grupper og tager hver en bygning.

- Undersøg, hvad bygningerne har med slaveriet at gøre.
- Lav et produkt, som med lyd og billeder viser bygningerne, mændene bag dem, og hvor pengene kom fra.
- Lad modsætningerne i 1700-tallets tankegang komme frem i jeres produkt: på den ene side blev der talt om udvikling, frihed, lighed og rettigheder. På den anden side ønskede nogle at tjene penge på at have slaver.

4. Adam Smith og John Wesleys argumenter imod slaveriet

Læs kilde 3.1 og 3.2.

- Hvordan argumenterer henholdsvis Adam Smith og John Wesley imod slaveriet?
- Hvilke grundlæggende holdninger ligger bag deres argumentation?
- Hvad siger Smith og Wesley om slaverne? Hvad siger det om deres opfattelse af, hvordan mennesker er?
- Hvilke typiske tanker fra oplysningstiden giver de udtryk for?

OPGAVER OG ARBEJDSFORSLAG